

עד"י 1886/15
עד"י 1916/15

בית המשפט הצבאי לערעורים

בפני כב' השופט: סא"ל רונן עצמון

בעניין:

מג'אהד אחמד מוחמד ג'ברין, ת"ז XXXXXXXXX – המערער
(באמצעות ב"כ עו"ד שלומי הלברשטט)

נגד

התביעה הצבאית - המשיבה
(באמצעות ב"כ סרן גלעד פרץ)

ובעניין:

התביעה הצבאית - המערערת
(באמצעות ב"כ סרן גלעד פרץ)

נגד

מג'אהד אחמד מוחמד ג'ברין, ת"ז XXXXXXXXX – המשיב
(באמצעות ב"כ עו"ד שלומי הלברשטט)

ערעורים על החלטת ביהמ"ש הצבאי יהודה (בפני כב' הנשיא סא"ל מנחם ליברמן)

בתיק מס' 4400/10 מיום 15.04.15

(הערעורים נדחו)

תאריך הישיבה: 25 במאי 2015, ז' בסיוון התשע"ה.

חקיקה שאוזכרה:

[צו בדבר הוראות ביטחון \[נוסח משולב\] \(יהודה והשומרון\) \(מס' 1651\), תש"ע-2009: סע' 65, 65\(ב\), 66\(ב\), 183, 183\(א\), 183\(ה\)](#)

[חוק השבת אבידה, תשל"ג-1973](#)

מיני-רציו :

* בית המשפט הצבאי הדן בהליך פלילי אינו מוסמך לדון ולפסוק פיצויים בגין אובדן ימי עבודה.
* עונשין – פיצויים והוצאות – פיצויים לנאשם שזוכה

המערער הגיש ערעור על פסק דינו של בית המשפט הצבאי אשר זיכה את הנאשם אך דחה את בקשתו לפיצוי בגין ימי הבטלה ובגין הרכב. המערער טוען, בין השאר, כי תפיסת הרכב ובו ארגז כלי העבודה של המערער, מנעה ממנו לחזור לעבודתו כקבלן עבודות חפירה וחציבה.

בית המשפט הצבאי לערעורים פסק כלהלן:

לבית המשפט הצבאי יש סמכות לפסוק פיצוי רק בגין הוצאות משפט, שכר טרחת עורך דין, מעצר ומאסר, והתרשלות בשמירה על חפצים שאבדו. לא קיים מקור סמכות לפסוק פיצויים בראשי נזק אחרים כמו אובדן פרנסה, פגיעה בשם טוב, עוגמת נפש וכו'.

בית המשפט הצבאי הדן בהליך פלילי אינו מוסמך לדון ולפסוק פיצויים בגין אובדן ימי עבודה. זיכוי של אדם מהחזקת רכוש גנוב אינו מחייב את המסקנה כי הרכוש לא היה גנוב, ואף אינו מחייב לראות את הנאשם כמי שרשאי להחזיק ברכוש שנתפס מידי. שאלת היותו של הרכוש גנוב, ושאלת זכותו של אדם להחזיק בו – הן שאלות נפרדות משאלת אחריותו הפלילית של מי שהחזיק ברכוש. את השאלות הללו אפשר לברר בהליך לפי סעיף 65 לצו בדבר הוראות ביטחון, בנפרד מן ההליך הפלילי. נטל הוכחה בהליך כזה הוא כבמשפט אזרחי – הוכחת מאזן הסתברויות. קביעה כי רכוש מסוים נגנב מבעליו – אינה שוללת לחלוטין את זכותו של נאשם לקבלו לרשותו.

פסק דין

הרקע

החלטה זו עוסקת בהשתלשלות אירועים "קפקאית", שכללה עשרות בקשות, דיונים והחלטות בשתי הערכאות, ולמרבה צערי, גם בה כנראה לא יהיה כדי לסיים את כל עינוי הדין למערער.

עובדות המקרה והשתלשלות חלק מן ההליכים סוכמו בצורה תמציתית בהחלטה מיום 15/4/15, של כב' נשיא בית המשפט יהודה, סא"ל מנחם ליברמן. אסתפק בציטוט מהחלטתו:

"ביום 19.7.09 נעצר המבקש, ועם מעצרו המשטרה החרימה רכב וכלים שונים. רק ביום 26.10.10 הוגש נגד הנאשם כתב אישום המייחס לו 4 עבירות, החזקת רכב החשוד באופן סביר להיות גנוב, ו-3 עבירות הקשורות לנהיגת אותו רכב, נהיגת רכב שאינו רשום באזור, נהיגת רכב שאין לו רישיון רכב תקף ונהיגת רכב ללא ביטוח.

ביום 2.12.13 פטר כבוד השופט דהאן את הנאשם מלהשיב לאשמה, וזיכה אותו מכל העבירות בכתב האישום. בהכרעת הדין כבוד השופט פירט את כלל ההליכים שהתקיימו בתיק עד לאותו יום, ונימק את החלטתו מדוע אין הנאשם חייב להשיב לאשמה. התביעה לא הגישה ערעור על הכרעת דין זו, ועל כן היא חלוטה.

בעקבות הזיכוי הוגשו הבקשות בתיק זה, והם הועברו לטיפולו של כבוד השופט דהאן אשר זיכה את הנאשם. עם זאת, מאחר והשתחרר השופט משירות ומונה לשופט שלום באשקלון בטרם הכריע בבקשות, בקשותיו של המבקש נידונו בפניי.

כב' הנשיא קמא ראה לנכון לחלק את ההחלטה בבקשת המערער לארבעה ראשים:

1. **בקשה לדמי בטלה** (פיצוי בגין אובדן הכנסה בימים שבהם נמנע מן המערער לעבוד) - בעניין זה קבע כב' הנשיא, כי מדובר בבקשה חדשה שלא הוכחה בדרך כלשהי, והיא תמוהה בעיניו, לאור העובדה שהמערער היה עצור לילה אחד בלבד. לכן דחה את הבקשה.
  2. **בקשה לפיצוי בגין כלי עבודה וחפצים אחרים שהיו ברכב** - בעניין זה פסק כב' הנשיא כי לפי החלטות קודמות של בית המשפט יהודה (מפי כב' השופט רס"ן אמיר דהאן) היה על הרשויות להשיב לידי המערער את החפצים שנתפסו עם הרכב כבר לפני כ-5 שנים. הדבר לא נעשה, וכיום אין עוד אפשרות לדעת אילו חפצים היו ברכב ומה עלה בגורלם. כב' הנשיא ראה חפצים אלה כ"טובין שאבדו" בשל רשלנות של הרשויות, לפי [סעיף 66\(ב\)](#) לצו בדבר הוראות ביטחון, ולכן הורה לפצות את המשיב בגין אובדנם. בהעדר תחשיב נזק מצד התביעה, הורה כב' הנשיא לשלם למשיב את מלוא הסכום שביקש, 16,968 ₪.
  3. **פיצוי בגין הרכב שנתפס בידי המשטרה ולא הוחזר** - כפי שציין הנשיא, ניתנה בעבר החלטה של כב' השופט דהאן, להשיב את הרכב לידי המערער, אך הדבר לא נעשה. בהכרעת הדין המזכה לא הייתה הוראה בנוגע לרכב זה (אם כי הייתה בה נזיפה חמורה במשטרה, על כך שמסרה את הרכב לצד ג' בניגוד להליכים הקבועים בתחיקת הביטחון). מכך למד כב' הנשיא כי למרות זיכוי המערער מאשמה, כוונת השופט דהאן הייתה שלא להשיב את רכב למערער.
- כב' הנשיא שמע עד, שוטר שבדק את הרכב הנדון מייד לאחר תפיסתו, והשתכנע כי מדובר ברכב גנוב (לכן הוחזר לחברת הביטוח שבאה בנעלי הבעלים). בית המשפט קיבל את טענת התביעה, כי לאור [סעיף 65](#) לצו בדבר הוראות ביטחון, אם מדובר בחפץ שהחזקתו אסורה לפי דין או תחיקת ביטחון, בית המשפט מוסמך לחלט את הרכב בדיעבד, למרות שהמערער לא הורשע בדינו. לטעמו של כב' הנשיא, לעניין זה די בהוכחה במידת הוודאות המקובלת במשפט האזרחי, כלומר לפי מאזן הסתברויות.

מאחר שהתביעה הוכיחה – באמצעות העד השוטר – כי הרכב היה גנוב, וההגנה לא הצליחה לקעקע טענה זו בחקירה הנגדית, קבע כב' הנשיא כי הוכח במידה מספקת של ודאות שהרכב היה גנוב ואסור היה להחזיקו. לאור זאת הורה הנשיא על חילוטו בדיעבד של הרכב (שכאמור כבר הושמד מזמן), ולכן דחה את בקשת המערער לקבל את הרכב או את שוויו.

4. **החזר הוצאות שכר טרחת עורך דין ופיצוי בגין הזיכוי** – כב' הנשיא קיבל את בקשת המערער ופסק לזכותו את שכר הטרחה המרבי האפשרי לפי התקנות, בהתאם למספר הישיבות בהן נכח הסנגור הנכבד, ובסה"כ 5045 ש"ח. כמו כן צירף פיצוי של 75 ₪ בגין הלילה האחד בו שהה המערער במעצר.

על החלטה זו הוגש ערעור מצד שני הצדדים.

טיעוני הצדדים בערעור

בא כוחו של מג'אהד ג'ברין (להלן, לשם הנוחות, יכונה המערער) טען בפניי – הן בכתב והן בעל פה – כי בית המשפט קמא שגה כאשר דחה את תביעתו לפיצוי בגין ימי הבטלה ובגין הרכב.

תפיסת הרכב ובו ארגז כלי העבודה של המערער, מנעה ממנו לחזור לעבודתו כקבלן עבודות חפירה וחציבה. הוא ניסה לקבל את הכלים בחזרה, אך משראה שהדבר מתעכב, לא המתין זמן רב וכעבור 52 יום רכש ציוד חדש ושב לעבוד. התביעה והמשטרה לא הגיבו מעולם על הטענות כי היו כלי עבודה ברכב, ועל הפגיעה הכלכלית הקשה שנגרמת למערער. אין לאפשר לתביעה ליהנות מכך שלא הגיבה לבקשות השונות במשך שנים, אלא לקבל את טענות ההגנה שלא נסתרו; אחרת יהיה בכך תמריץ לרשויות להתעלם מפניות של חשודים. לכן מתבקש פיצוי בגין אובדן 52 ימי העבודה, (לפי חישוב של 20 מטר ליום חציבה, ו-70 ₪ לכל מטר חציבה – סה"כ 72,800 ש"ח).

רכב העבודה שנתפס מידי המערער נמסר לאחר ופורק שלא כדין. נמנע מן המערער להוכיח כראוי כי הרכב לא היה גנוב. לא די בעדותו של השוטר – שהודה כי אינו זוכר את המקרה ולא ברור על מה הסתמך בקביעתו – כי הרכב היה גנוב. משזוכה המערער מהחזקת רכוש גנוב – היה זכאי לקבל את הרכב לידי, או את שוויו ביום התפיסה – 29,400 ₪.

התביעה הצבאית לא ערערה על מרבית קביעותיו של בית המשפט קמא. ערעורה הוגש רק כנגד פסיקת הפיצוי בגין החפצים שהיו ברכב. לטענתה, בערכאה הראשונה לא הוגש לעיון התביעה תחשיב הנזקים של המערער בגין המיטלטלין שהיו ברכב, והיא ראתה אותו רק כשצורף להודעת הערעור של ההגנה. התובע טען, כי לא הוכח מעולם שהיו מיטלטלין ברכב, מעבר לאלה שעל החזרתם הורה כב' השופט דהאן, ולא הוכח שווים של חפצים אלה. לא היה מקום להורות על פיצוי בגין המיטלטלין בלא לקיים דיון מסודר, ולכן מתבקשת החזרת הדיון לערכאה הראשונה.

במענה לערעור ההגנה טען התובע, כי גם לאחר שנאשם מזוכה בדינו אין פירוש הדבר שצריך להחזיר לידיו כל חפץ שנתפס ברשותו. במקרה זה, התביעה הוכיחה, באמצעות השוטר שבדק את

הרכב, כי הרכב היה גנוב. לכן, חילוטו של הרכב היה מוצדק, אין סיבה לפצות את המערער בגין מסירתו לצד ג', ואין סיבה להתערב בהחלטתו של בית המשפט קמא בעניין זה.

בנוגע לפיצוי בגין אובדן ימי עבודה טען התובע בקצרה, כי כל עוד לא הוכח קיומם של כלי העבודה ברכב, ממילא לא הוכח שהיעדרם גרם לאובדן ימי עבודה של המערער. הדיון בפיצוי בגין אובדן הכנסה נגזר מן הדיון בכלי העבודה, ולכן עליו להיערך בבית המשפט קמא. שם יידרש המערער להוכיח את שווי הנזק שנגרם לו בפועל.

בגמר הדיון שמרתי לצדדים את הזכות להגיש פסיקה התומכת בטיעוניהם, ולהשלים את הטיעונים בכתב. הם לא עשו כן.

כמו כן, ביקשתי את התייחסות הצדדים בכתב לשאלת סמכותו של בית משפט צבאי לדון ולפסוק פיצויים בגין נזקים ישירים או עקיפים, שנגרמו לנאשם שזוכה, מעבר לפיצוי בגין מעצר ומאסר שווא, הוצאות הגנה ושכר טרחת עורך דין.

הצדדים הגישו טיעונים בכתב בעניין זה.

התובע הנכבד טען, כי התביעה השלימה עם קביעת בית המשפט הצבאי לערעורים, לפיה יש לבית משפט צבאי סמכות לדון בהחזרת חפצים שלא עקב הרשעה. אך כאשר אין אפשרות להחזיר את התפוסים, הרי בהיעדר הסמכה מפורשת בדיון, בית משפט צבאי לא מוסמך לדון בפיצוי על כך.

הסנגור הנכבד טען, כי לבית המשפט שמורה סמכות טבועה לדון ולפסוק פיצויים והחזר הוצאות בגין התנהלות לא תקינה של רשויות המדינה. הבקשה להשבת שוויים של החפצים שאבדו נובעת ממחדלי התביעה והמשטרה, ולכן קמה סמכות להורות על פיצוי. לפי [סעיף 66\(ב\)](#) לצו בדבר הוראות ביטחון, אם אבדו טובין שנתפסו כראיה – אפשר לחייב בפיצוי את מי שהתרשל בשמירתם.

דיון והכרעה

הצדדים לא ערערו על הפיצוי שנפסק בגין ראש הנזק של שכר טרחת עורך דין והוצאות משפט. לכן, לא אדון בכך בהחלטה זו, ואתמקד בשלושת ראשי הנזק שהיו שנויים במחלוקת.

אובדן ימי עבודה

כפי שצינתי לעיל, בית המשפט קמא לא ראה לנכון לפסוק פיצוי בגין ראש נזק זה, משום שמדובר בטיעון חדש, שלא הוכח בפניו.

אני סבור כי אין אפשרות לדון ולפסוק בראש נזק זה, אך לא מן הנימוק שהזכיר כב' הנשיא.

חיפשתי ולא מצאתי מקור לסמכותו של בית משפט צבאי לפסוק פיצוי בגין אובדן הכנסה או נזקים עקיפים שנגרמו לנאשם שזוכה. הסמכות לפצות נאשם שזוכה קבועה [בסעיף 183](#) לצו בדבר הוראות ביטחון. לפי [סעיף 183\(א\)](#), בית משפט יכול לקבוע כי מפקד כוחות צה"ל באזור "שלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, בסכום שייראה לבית המשפט", אך [סעיף 183\(ה\)](#) מבהיר, כי המפקד יכול לקבוע סכומי פיצוי מרביים, וכך אכן נעשה (ראה הצו בדבר סנגוריה בבית המשפט הצבאי).

[בסעיף 66\(ב\)](#) לצו בדבר הוראות ביטחון נכתב

"(ב) בוטל צו חילוט לגבי טובין שנמכרו, יבואו דמי מכרם במקומם. אבדו הטובין - רשאי בית המשפט הצבאי, אם שוכנע שהייתה פשיעה או רשלנות בשמירתם, לחייב את מי שהיה אחראי לשמירתם בפיצויים בסכום שייקבע."

מכאן, שלבית המשפט הצבאי יש סמכות לפסוק פיצוי רק בגין הוצאות משפט, שכר טרחת עורך דין, מעצר ומאסר, והתרשלות בשמירה על חפצים שאבדו. לא מצאתי מקור סמכות לפסוק פיצויים בראשי נזק אחרים כמו אובדן פרנסה, פגיעה בשם טוב, עוגמת נפש וכו'. אני סבור כי אובדן ימי עבודה – גם אם נגרם בשל תפיסתם של מיטלטלין – הוא נזק שאינו מנוי בהוראות שהזכרתי. בית המשפט הצבאי הדין בהליך פלילי אינו מוסמך לדון ולפסוק פיצויים בגין נזק זה. למיטב הבנתי, בכך לא שונה הוא מבית משפט הדין בהליך פלילי בישראל. גם בישראל, נזקים עקיפים שנגרמו מהליכים פליליים נדונים במסגרת תביעה אזרחית, המוגשת בנפרד מן ההליך הפלילי.

לפיכך, גם אם אכן היו ברכבו של המערער כלי עבודה וגם אם בגלל תפיסתם נמנע מן המערער לעבוד במשך תקופה מסוימת – לא היה מקום לפסוק פיצוי בגין "ימי הבטלה" כפי שכינה אותם הסנגור. לכן, איני רואה לנכון להתערב בהחלטתו של בית המשפט קמא לדחות את בקשת הפיצוי בעניין זה.

פיצוי בגין אובדן כלי עבודה שנטען כי היו ברכב

ההגנה טענה, כי בארגז המטען ברכבו של המערער היו כלי עבודה שערכם רב, והם אבדו. עוד טענה, כי במשך שנים המשטרה לא הגיבה על הבקשות החוזרות ונשנות לאשר את קיומם של הכלים ולהשיבם למערער. המערער אינו יכול היום להוכיח אילו כלים נמצאו ברכב, אך לטענתו מדובר בכלים בשווי של כמעט 10,000 ₪.

מנגד, טענה התביעה כי אין הוכחה כלשהי לכך שברכבו של המערער היו כלי עבודה מעבר לאלו שכבר הוחזרו לידי המערער. גם לא הוכח שהמערער הוא בעליהם של כלים כאלה, או מה שוויים של הכלים.

בית המשפט קמא "עקף" את השאלות העובדתיות הללו. כב' הנשיא הסתמך על החלטות של כב' השופט דהאן, שדן במשפט העיקרי והורה **פעמיים** להחזיר לידי המערער כלים שונים וכן "ארגז כלים". כב' הנשיא כתב בהחלטתו כי המשטרה לא קיימה את החלטות, ולמעשה גם לא הגיבה באופן ענייני לשאלה אם החפצים נתפסו והיכן הם מוחזקים. לדבריו, התנהלותה של המשטרה בנושא זה הייתה בלתי ראויה, ובחלוף זמן כה רב אין זה ראוי להטיל על המערער את החובה להוכיח שהחפצים היו ואבדו. כב' הנשיא החיל על המקרה את [סעיף 66\(ב\)](#) לצו בדבר הוראות ביטחון, וקבע כי שוכנע שהמשטרה התרשלה בשמירה על החפצים, ועל כן יש לפצות את המערער על אובדן הכלים.

במקרה זה, אמנם לא הוכח פוזיטיבית כי היו כלי עבודה ברכב ומה היה שוויים, אך אני מקבל את טענתו של הסנגור כי אין לשמוע לטענותיה של התביעה בעניין זה. כאשר אדם מבקש מן המשטרה להשיב לידי מיטלטלין כלשהם, שלטענתו נתפסו במהלך פעולה משטרתית, צריכה להינתן לכך תשובה מהירה, כל עוד הדברים ניתנים לבידור. אם המשטרה לא השכילה לנהל רישום של תוכן ארגז הכלים שברכב (אלא רק של מה שהיה בתא המטען הפתוח), ולא הגיבה לבקשות חוזרות ונשנות לטפל בכך, עליה – ועל רשויות האזור – לשאת בתוצאות המסתברות של מחדל זה. אחת התוצאות הללו היא חוסר היכולת לסתור את טענת המבקש, כי בארגז הרכב היו כלי עבודה יקרים.

לדעתי, צודקת ההגנה בטענתה, כי לולא נענה כב' הנשיא לבקשתה, ולו נדרש מן המערער להוכיח גם כעת את קיומם של החפצים, היה בכך תמריץ לרשויות להתעלם מבקשות להחזיר תפוסים, בהנחה שככל שיחלוף זמן רב יותר, יקשה על המבקש להוכיח את בקשתו, והרשויות יהיו פטורות מלתת לו את החפצים או את שוויים. לעומת זאת, אם יידעו הרשויות כי התעלמות נמשכת מבקשות תביא לקבלת תביעותיו של המבקש במלואן – יהיה בכך תמריץ להקפיד על רישום מדויק של התפוסים, לבדוק מיידית תלונות ובקשות החזרה, ולהגיב במועד על החלטות של בית המשפט.

לאור זאת, איני רואה סיבה להתערב בהחלטתו של כב' הנשיא, לקבל את בקשת הפיצוי של ההגנה במלואה, ואני דוחה את ערעור התביעה בעניין זה.

פיצוי בגין אי-החזרת הרכב

מאחר שהמערער זוכה מן העבירות הנוגעות להחזקה ברכב גנוב, ולאחר שהתברר כי הרכב כבר נמסר לחברת ביטוח ופורק, ביקש המערער לקבל את שווי של הרכב בכסף. התביעה טענה, כי למרות שהמערער זוכה מן העבירות בהליך הפלילי, בכל זאת הוכח לאחר מכן, במידת הוודאות המקובלת בהליך אזרחי, כי הרכב שנתפס ברשותו היה גנוב. לכן, אסור היה למערער להחזיק ברכב, ואין הצדקה לפצותו בגין אובדן הרכב.

השאלות שיש לברר הן, האם הוכח במידת הוודאות הנדרשת להליך זה, כי הרכב שהוחזק בידי המערער היה גנוב, והאם במקרה זה יש בכך כדי לשלול מן המערער את הזכות לקבל פיצוי בגין אובדן הרכב.

אני מסכים עם ההנמקה המשפטית של כב' הנשיא ליברמן, כי זיכוי של אדם מהחזקת רכוש גנוב אינו מחייב את המסקנה כי הרכוש לא היה גנוב, ואף אינו מחייב לראות את הנאשם כמי שרשאי להחזיק ברכוש שנתפס מידי. שאלת היותו של הרכוש גנוב, ושאלת זכותו של אדם להחזיק בו – הן שאלות נפרדות משאלת אחריותו הפלילית של מי שהחזיק ברכוש. שאלות אלה יכולות להידון גם כאשר נאשם זוכה, ואף אם לא הוגש כתב אישום כלל (ראה [ב"ש 9719/09 עיזבון מרעי אלראידה נ' מ"י](#) [פורסם בנבו] (פדאור, 11/1/2010). את השאלות הללו אפשר לברר בהליך לפי [סעיף 65](#) לצו בדבר הוראות ביטחון, בנפרד מן ההליך הפלילי. נטל הוכחה בהליך כזה הוא כבמשפט אזרחי – הוכחת מאזן הסתברויות (ראה [ע"פ 426/87 זכריה שוקרי נ' מ"י](#) [פורסם בנבו] (פדאור, 10/5/1988)).

במקרה זה, כב' הנשיא ניהל הליך הוכחות קצר לבירור השאלה, אם הרכב הנדון היה גנוב. הוא שמע את עדותו של השוטר, שבדק את הרכב סמוך לאחר תפיסתו, ובדק את הרישום במחשבי המשטרה, לפיו נמצא כי רכב זה גנוב. בא כוחו של המערער חקר את העד חקירה נגדית אך לא הביא ראיות מטעמו. לאחר ששמע הנשיא את טיעוני הצדדים קבע, כי הוכח בפניו במידת ודאות מספקת, שהרכב היה גנוב. המערער לא הצביע על סיבה לקבוע כי מסקנה זו שגויה, ולכן לא אתערב בה.

כב' הנשיא ליברמן פסק, כי רכוש גנוב הוא רכוש שהחזקתו אסורה, ולכן לפי [סעיף 65\(ב\)](#) לצו - אין להחזירו למי שמידו הוא נתפס. מסקנה זו ראויה להסתייגות.

בדרך כלל יש להבחין בין רכוש שהחזקתו אסורה בשל תכונה הטבועה ברכוש עצמו, לבין רכוש שהאיסור להחזיקו נובע מזהותו של המחזיק. הסוג הראשון כולל סמים מסוכנים, נשק, רכב שזהותו זויפה, חומר פדופילי וכו'. הסוג השני כולל רכוש, שבו כשלעצמו אין פסול, אך לנאשם אין זכות להחזיק בו. רכוש שנגנב, או כלי שבאמצעותו נעשתה עבירה, אינו אסור בהחזקה כשלעצמו. ישנם אנשים – כמו הבעלים החוקי או מחזיק תם לב – שמותר להם להחזיק ברכוש כזה. ראוי להזכיר, כי ייתכן גם סוג שלישי של רכוש: רכוש שבדרך כלל אסור להחזיק בו, אך הוא מותר בהחזקה בידי אדם מסוים: למשל, מי שיש בידו היתר להחזיק סם מסוכן מסוים, או מי שמחזיק ברכב שזויף כדי לגרוט אותו ולהשתמש בברזל שבו וכו'.

לכן, קביעה כי רכוש מסוים נגנב מבעליו – אינה שוללת לחלוטין את זכותו של נאשם לקבלו לרשותו (למשל, אם יוכיח הנאשם כי רכש את הרכוש בתנאי תקנת השוק, או קיבל אותו לרשותו בהתאם [לחוק השבת אבידה](#)).

במקרה שבפנינו אמנם נקבע, כי הרכב שנתפס מידי המערער היה גנוב, אך לא היה כלל דיון בשאלה, האם המערער היה זכאי להחזיק בו בכל זאת. השאלה לא עלתה בערכאה הראשונה, והצדדים לא התייחסו אליה בטיעוניהם בערעור. התלבטתי בשאלה, האם במקרה זה הוכח במידה מספקת של ודאות, כי המערער לא היה זכאי לקבל את הרכב לרשותו, והאם יש מקום להחזיר את הדיון לערכאה הראשונה לשם בירור הסוגיה.

בסופו של דבר מצאתי פתרון להתלבטות בראיות שהוגשו **בהסכמה** לבית המשפט בערכאה הראשונה. ראיות אלה כללו, בין היתר, את דוח תפיסת הרכב ואת אמרת המערער במשטרה. מדוח התפיסה עולה, כי כאשר השוטרים הבחינו ברכב הנדון עמדו סביבו מספר אנשים. השוטרים שאלו אותם למי שייך הרכב, אך איש מן הנוכחים לא השיב על כך. רק לאחר שהשוטרים שברו את מתג ההתנעה והניעו את הרכב בכוונה להסיע אותו מן המקום, הציג עצמו המערער – שהיה בין הנוכחים במקום - כמחזיק ברכב (אך הזדהה כאחמד ג'ברין, שהוא שם אחיו). באמרתו המשטרית מסר המערער, כי קנה את הרכב מתושב באר שבע, וכי מדובר ברכב שהורד מן הכביש, שעבורו שילם 8,000 ₪.

בנסיבות אלה, נראה לי שאין סיכוי גבוה לכך, שבהליך עתידי יצליח המערער להוכיח כי - בניגוד למה שנכתב במסמכים שאותם הסכים להגיש לבית המשפט – הרכב נרכש על ידו בתנאי "תקנת השוק", או שהוא לא יכול היה לדעת שהרכב גנוב, וכי שוויו האמיתי הוא 29,000 ₪. האינטרס בסיום הדיון בסוגיה זו גובר על האינטרס להמשיך ולהעסיק את בית המשפט הצבאי בהליך צדדי, שסיכוייו של המערער להצליח בו – קלושים ביותר.

לכן, איני רואה לנכון להתערב במסקנתו של כב' הנשיא, כי המערער לא היה זכאי לקבל את הרכב בחזרה לידי. בהתאם לכך גם איני רואה סיבה לשנות את החלטת הנשיא, לדחות את התביעה לפיצוי בגין אובדן הרכב.

סיכומו של דבר, אני דוחה את ערעוריהם של שני הצדדים, והחלטתו של בית המשפט קמא תישאר על כנה.

ניתן היום, 12 ביולי 2015, כ"ה תמוז התשע"ה, בלשכה. מזכירות ביהמ"ש תעביר העתק החלטה זו לידי הצדדים.

שופט

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

רוגן עצמון 54678313-1886/15
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה